

Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand
Gebedsviering
26-07-2020
Lezingen:
Koningen3, 5. 7-12
Matteüs 13, 44-46

Overweging

Jezus zei, volgens Matteüs: “Het Rijk der Hemelen lijkt op een SCHAT, verborgen in een akker”.

Op een SCHAT, staat er geschreven. Waar denkt u aan, wanneer u het woord 'schat' hoort? Denkt u misschien aan een houten of koperen kistje, met mooi beslag en glimmende scharnieren?

Denkt u misschien aan een klompje goud of een zakje met geld?

Of misschien denkt u wel aan een dierbaar mens? Uw man of vrouw, vriend of vriendin of kinderen of misschien denkt u wel aan een dierbare overledene?

Zoals Matteüs het verhaal van Jezus aan ons vertelt, geeft Jezus geen enkele specificatie van het woord 'schat'. En dat is zoals het verhaal, de gelijkenis bedoeld is. Elke verhaal moet ons steeds weer aanzetten tot nadenken. Elke verhaal uit de het oude en nieuwe testament moet ons weer prikkelen en ons aanzetten tot onderzoek. En de betekenissen van al deze verhalen, ook de gelijkenis van vandaag, kan in iedere fase van onze veranderende wereld steeds weer nieuwe betekenis krijgen.

Hoe kunnen we naar het woord 'schat' in deze gelijkenis kijken? Sommigen zeggen, dat het kan verwijzen naar iets moois of bijzonders dat je bij een ander kunt ontdekken. Een eigenschap of kenmerk, dat tot dan toe verborgen is gebleven en ineens onder bijzondere omstandigheden tot uiting komt.

Ik kan me voorstellen, dat u (misschien ook in deze corona tijd) ineens ontdekt, dat iemand, die u tot dan toe erg gesloten vond, u ineens aanbiedt om u te helpen.

Of dat u iemand kent, die nooit veel praat en ineens een hele goede luisteraar blijkt te zijn.

Anderen zeggen, dat het ook schat-waardig is, wanneer u bij u zélf talenten gaat herkennen, die u eerder niet bij u zelf vermoed had. Dat kan soms gebeuren, wanneer uw dagelijkse omstandigheden ineens veranderen. Door verlies van werk of partner, door sociale isolatie, door verhuizen.... U merkt misschien dat u bepaalde dingen toch wel kunt, ondanks het feit dat u altijd had gedacht, dat u daar níét toe in staat was. En al deze ontdekkingen bij anderen en u zelf, kunnen u een heel blij, warm gevoel geven. Misschien ook oprecht gelukkig maken. Net zoals de vinder van de schat op de akker.

De schat ligt VERBORGEN in de akker. Zo staat geschreven. En dat 'verborgen zijn' lijkt essentieel in de uitleg van Jezus op de vraag, 'Wat kunnen wij verstaan onder het Rijk der Hemelen?'

Want er staat níét geschreven: iemand kréég een schat. Of: er was een man of vrouw, die iemand een schat cadeau gaf.

Het 'verborgene' van een schat spoort ons aan om goed om ons heen te kijken, om onze ogen en oren open te houden en te blijven waarnemen, wat er rondom ons gebeurt.

Het 'verborgene' van een schat behoedt ons voor het routinematig in het leven staan.

Het 'verborgene' van een schat kan ons helpen als we teveel vooringenomen zijn.

Ja, ik ben soms vooringenomen en denk al te weten hoe een situatie zal verlopen en hoe mensen zullen reageren. Bij wijze van spreken kan ik al een scenario uitschrijven in sommige situaties. Maar het besef, dat er in iedere situatie, achter ieder mens, bij elke ontmoeting íéts van onschatbare waarde verborgen kan liggen, kán mij helpen om nieuwe dingen te ontdekken, om verrast te worden en mij te openen voor nieuwe ervaringen.

In de tekst staat verder geschreven, dat IEMAND een schat vond. Het woord 'iemand' kan ingevuld worden met 'ieder van ons'. Je zou kunnen zeggen: ieder van ons komt het toe, een schat te mogen vinden. De blijdschap en het geluk te ervaren, die de persoon ervoer bij het vinden van de schat in de akker. Ieder van ons dus. Zonder selectie of uitsluiting. En als je dat doortrekt, dan kun je toch alleen maar kunnen concluderen, dat in het Rijk der Hemelen, níemand is uitgesloten? Iedereen kan er deel van uitmaken. Zo heeft Jezus dit toch aan ons duidelijk willen maken?

En dan zou je toch denken, dat dit door de eeuwen heen toch óók op deze manier begrepen is en dat er toch in deze zin naar gehandeld werd? Maar dat is helaas niet zo.

Ik wil hier nu niet in te gaan op alle onrecht, dat mensen in de loop der eeuwen is aangedaan in naam van het geloof. Maar ik kan er ook niet helemaal over zwijgen. Mensen zijn verstoten, uit kerkgemeenschappen gezet of niet eens toegelaten, mensen zijn niet gewaardeerd om zogenaamd afwijkende meningen, om hun ambities, voorkeuren of sexe.

En zoals we naar het verhaal van vandaag luisteren, kan dit toch nooit de intentie geweest zijn van wat Jezus in zijn gelijkenissen duidelijk wilde maken.

Terug naar de tekst van het Evangelie van vandaag:

Er staat geschreven: 'Toen iemand hem vond, verborg hij hem weer en in zijn blijdschap ging hij alles te gelde maken wat hij bezat en kocht de akker'.

Wat mij belangrijk lijkt, is het feit dat de persoon, die de schat vindt, er niet onmiddellijk over kan beschikken. Hij moet er wel wat voor over hebben. Zijn best doen en geduld hebben. Wanneer hij zich voldoende inspant, mag hij daarna genieten van de schat.

Dat is bijna niet meer van deze tijd... Nu wij via internet bijna alles wat ons hartje begeert binnen twaalf uur in huis kunnen hebben, zouden we wel eens in deze 'maakbare' maatschappij uit het oog verliezen, dat we voor de niet-materialistische dingen misschien moeten investeren, geduld moeten hebben, inzet moeten laten zien.

Misschien moeten we ons meer inspannen en meer geduld hebben om schatten te vinden, die zich niet altijd binnen ons gezichtsveld bevinden.

Misschien moeten we ons soms ook ontdoen van allerlei materiële ballast. IK bedoel dat niet in letterlijke zin, maar wel waar het om de waardering van materiële dingen gaat.

Als we íéts geleerd hebben in deze corona tijd, is het wel, dat we ondanks onze fantastische moderne ziekenhuizen en mooi gelegen verpleeghuizen ook tekort geschoten zijn, wanneer het om medemenselijkheid ging en nabijheid.

Als we íéts geleerd hebben de laatste tijd, is het dat we ons moeten inspannen om het beste in onszelf en onze naasten naar boven te brengen en dat echt menselijk contact, waarbij we open kunnen staan naar elkaar, ons blijft verrassen en wendingen kan geven aan ons leven. En alleen wanneer we blijven hopen en niet opgeven, wanneer we geduldig blijven, wanneer we ons durven inspannen, een onderzoekende houding hebben, dan kunnen we misschien met behulp van ons geloof in de Allerhoogste, die over ons waakt, een heel klein beetje waar maken van het Rijk der Hemelen, hier op aarde.

Ik wil u aan het einde van deze overweging één van mijn lievelingsgedichten voorlezen. Velen van u kennen het wel. Het is het gedicht 'Onder de appelboom' van Rutger Kopland.

Hierin ervaart de ik-persoon na een dag hard werken iets van een schat in het gewone alledaagse van de natuur, van een thuis en van de mensen om hem heen.

Ik kwam thuis, het was
een uur of acht en zeldzaam
zacht voor de tijd van het jaar,
De tuinbank stond klaar
onder de appelboom

ik ging zitten en ik zat
te kijken hoe de buurman
in zijn tuin nog aan het spitten
was, de nacht kwam uit de aarde
een blauwer wordend licht hing
in de appelboom

toen werd het langzaam weer te mooi
om waar te zijn, de dingen
van de dag verdwenen voor de geur
van hooi, er lag weer speelgoed
in het gras en verweg in het huis
lachten de kinderen in het bad
tot waar ik zat, tot
onder de appelboom

en later hoorde ik de vleugels
van ganzen in de hemel
hoorde ik hoe stil en leeg
het aan het worden was

Gelukkig kwam er iemand naast mij
zitten, om precies te zijn jij
was het die naast mij kwam
onder de appelboom, zeldzaam
zacht en dichtbij
voor onze leeftijd

1966, Rutger Kopland

Janine Noten